

PAZAR
7
EYLÜL
1941

Başmuharriri: ABİDİN DAVER

TELEFON: 23300
ADRES: Cağaloğlu
Nuruosmaniye Caddesi
No: 54

ABONE
Yıllık 1200
6 aylık 600
3 aylık 300

Telgraf: İKDAM İstanbul

İKDAM

GÜNLÜK SİYASİ HALK GAZETESİ

SAYI — 764 — SENE 2

DİKKAT
Gazeteye
gönderilen
evrak geri
verilmez.

TAKVİM
Yıl: 1941 — Ay: 9 Gün: 250
7 — Eylül — P A Z A R
Hicri: 1360 — Şaban 15
Rumi: 1357 — AGUSTOS 25

Son Telgraf Matbaasında Basılır

FIATI
Her yerde
3
Kuruştur

Millî Şef Bursada

Merinos fabrikasını, Enstitüyü ve Sanat Okulunu ziyaret ettiler

Atlas-Okyanusundaki hâdise

Reisicümhur, Merinos işçilerine hitap ve iltifatta bulundular

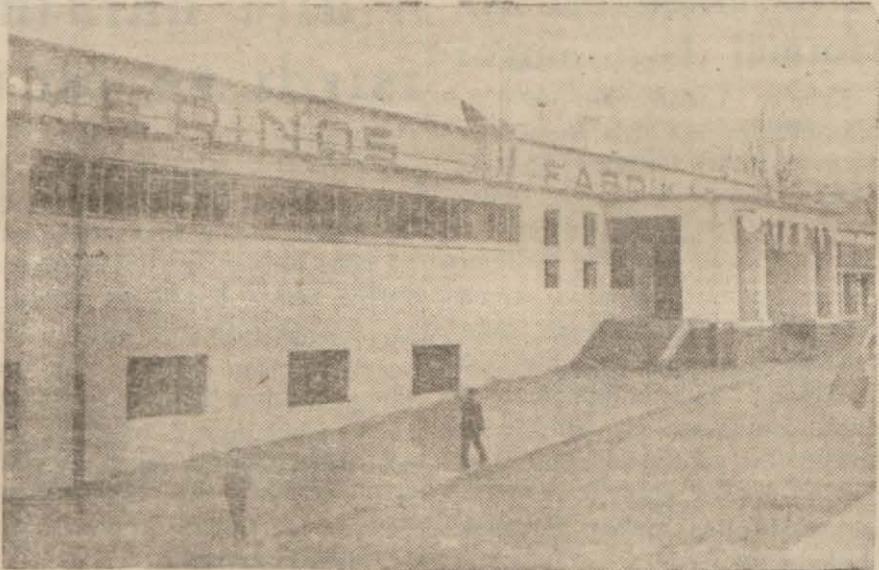
Almanya, şu zamanda, Amerika ile de harbe tutuşmak istemeyeceği için Greer muhribine yapılan hücum, bir yanlışlıkla yapılmış olduğunu kabul etmek lâzımdır. Amerika da, henüz hazır olmadığı için, vaktisiz harbe girmek istemez. Bu itibarla bu hâdisenin, kazasız ve belâsız savuşturulmuş olmasından iki taraf da memnundur.

Yazan: Abidin DAVER

Almanya, bir taraftan kara ve hava ordularının büyük kısımlarını şark cephesinde, Sovyet Rusya'ya karşı getiren bir mücadele yaparken diğer taraftan da, hava kuvvetlerinin bir kısmı ve bütün denizaltılarla de İngiltere'ye karşı "Atlantik meydan muharebesi" denilen deniz harbine devam ediyor. Bu deniz harbinde, Almanya, denizaltı gemileri, tayyareler, korsan kruvazörler, hücum botları ve mayınlar kullanılmaktadır. Bu harbin hedefi, Britanya adalarına gelip giden vapurları batırarak suretile İngiltere'yi aç, ham maddesiz, petrolsüz bırakmak, aynı zamanda İngiliz ihracatına müessir bir darbe indirmektir. Almanlar iki harp yılı içinde 13 milyon tonluk İngiliz ve İngiltere hesabına çalışan mütefekkir veya bitaraf ticaret gemisi batırdıklarını iddia ediyorlar. Bugünkü mevzuumuz, bu muazzam rakamın doğru olup olmadığını ve hakikate ne kadar yaklaştığını tetkik etmek değildir. Biz, bugün Atlantik meydan muharebesinin yeni bir hâdise, sesinden habsetmek istiyoruz ki o da, Atlas Okyanusunda, ilk defa olarak bir Amerikan muhribine Alman olduğu kuvvetle tahmin edilen bir denizaltı tarafından torpil atılmış ve bunun üzerine Amerikan harp gemisinin de bilimsel kabele su bombalarıyla mütecaviz denizaltı gemisine hücum etmiş olmasıdır.

Bu, öyle bir hâdisedir ki Amerika ile Almanya arasında, şimdiye kadar iki tarafın da çekindikleri harbin patlamasına sebep olabildi. Alman olduğu zannedilen meşhur denizaltı gemisinin torpili Amerikan gemisine isabet edip onu batırmış olsaydı, öyle tahmin ediyorduk ki Amerika hâdiseyi, şimdi ki gibi sükunetle geçiştiremezdi. Vaktile İspanya - Amerika harbinde, bir Kuba limanında yatmakta olan Maine isimindeki Amerikan zırhlısının berhava olması sebebiyle vermişti. Amerikalılar, zırhlının bir İspanyol mayını ile kasten karaya vurulduğunu zannederek asasen münaşebetleri çok gergin bulunan İspanyaya harp ilân etmişlerdi. Senelerce sonra Maine zırhlısının dahili bir infilâk neticesinde battığı, geminin teknesini yüzdürmek suretile yapılan deniz tetkikleri neticesinde anlaşıl- mıştı ama iş isten geçmişti. Bu defa da, meşhur denizaltının hücumuna uğrayan Greer muhribi batmış olsaydı, Amerikadaki harbe müdahale taraftarları kıyameti ko- paracaklar. Amerikan efkârı umu- miyesi heyecana düşecek ve hâdis- se, ağılebi ihtimal, Amerika ile Al- manyayı harbe sürükleyecekti.

Fakat bir Alman denizaltısının bir Amerikan muhribine yaptığı bu hücumda, fikrimizce, kast aram- mak doğru değildir. Çünkü, Al- manya, Amerika ile harbetmek is- terse, sebep ve bahanecek çok bir şey yoktur. Bizim fikrimizce, Greer muhribi, Amerikanın İngiltere'ye

Millî Şefimizin ziyaret ettikleri Bursa Merinos fabrikasının dışarıdan görünüşü

Bursa, 6 (A.A.) — Reisicümhur İsmet İnönü dün Merinos fabrikası ile Kız Enstitüsünü, San'at Okulu- nu gezerek tetkiklerde bulunmuş- lardır.

Merinos fabrikasını gezileri es- nasında fabrikanın muhtelif tes- satını ayrı ayrı gözden geçirmiş ve

muhtelif işler üzerinde izahat alan Millî Şef fabrikadan ayrılmaları es- nasında kendilerini coşkun ve iç- ten tezahüratla uğurlayan işçileri- mize hitaben: "Teşekkür ederim çocuklar, memleketin bu güzel e- seri size emanet edilmiştir, gör- düm, iyi çalışıyorsunuz. Müdür ve

(Devamı 3 üncü sayfada)

Japon-Amerika müzakeresi inkişaf ediyor

Müzakereleri

Ruzvelt bizzat sevk ve idare ediyor

Çin Hükûmetine teminat verildi

Tokyo, 6 (A.A.) — Emin bir membadan alınan malûmata göre, Amerika - Japon ihtilâfının halli için şimdiye kadar yapılmakta olan müzakereler müsait bir zemin de inkişaf etmektedir. Cordell Hull'un rolü tâli derecede bulunması hasebile müzakeratın şahsan Reisicümhur Ruzvelt tara- fından sevk ve idare edilmesi key- fiyet dikkat nazarını celbeylemek- tedir.

İyi malûmat alan mahafil, hasım tarafların istifade edememesi en- dişesile müzakerat hakkında ke- tum davranmakta ve ifşaatta bu- lunmamaktadır. ÇİNE TEMİNAT VERİLDİ Çung-King, 6 (A.A.) — Yarı res- (Devamı 3 üncü sayfada)

İNGİLTERE

Deniz aşırı bir yerde

Mühim bir kış seferi yapacak

Londra, 6 (A.A.) — Dahili em- niyet nazırı Herbert Morrison Wol- verhamton da bir nutuk söyleye- rek demiştir ki:

— Deniz aşırı bir mahalde bü- yük ehemiyeti haiz kış seferleri olması mümkündür. Fakat bun- lardan hiçbir anavatan cephesin- deki harp kadar ve hiç bir asker- in cesaret ve mukavemeti kadar ehem- miyetli olmayacaktır. Ekseriya mü- dafaada kaldık. Fakat bu kâfi de- ğildir. Hücumla geçmekliğimiz lâ- zımdır.

Afganda

Almanların çıkarılmaları talep edildi

Afgan hükûmeti

Iraktan iltica edenleri teslim etmeyecek

Londra, 6 (A.A.) — Ofi ajansı- nın şarkta bulunan bir muhabiri bildiriyor: İngilizlerle Rusların İrana giriş- lerinden beri Afganistan'da tece- (Devamı 3 üncü sayfada)

Alman ticaret heyeti

Klodyüs'ün riyase- tinde şehrimize geldi

Heyet bugün Ankaraya gidecek ve yarın ti- caret anlaşması müzakerelerine başlanacak

Alman ticaret heyeti Yeşilköyde (başı açık olan zat reis Doktor Klodyüs'dür.)

Yarın Ankarada başlayacak olan Türk - Alman ticaret anlaşması müzakerelerinde Almanyayı tem- sil edecek olan heyet iktisat müte-

Alman tebliği

Harekât iyi inkişaf ediyor

LENİNGRAD

Tayyare ve topçu bombardımanı altında yanıyor

Finler şehre ta- aruza başladı

30 binden fazla esir, yüzlerce tank ve kamyon elde edildi

Berlin, 6 (A.A.) — Alman ordu- ları Başkumandanlığının tebliği: Şarkta harekât iyi inkişaf et- mektedir.

LENİNGRADIN İHATASI DEVAM EDİYOR

Helsinki, 6 (A.A.) — Leningrad cephesinde Finler daha müsait mevziler işgal etmek ve iç- den hatlarını kısaltmak için eski hudut hatından biraz ileri geçmişlerdir. Leningrad'ın çevresinde bir de- ğişiklik olmamıştır. Burada hatlar şehre 30 - 40 kilometrelik bir me- safede bulunmaktadır.

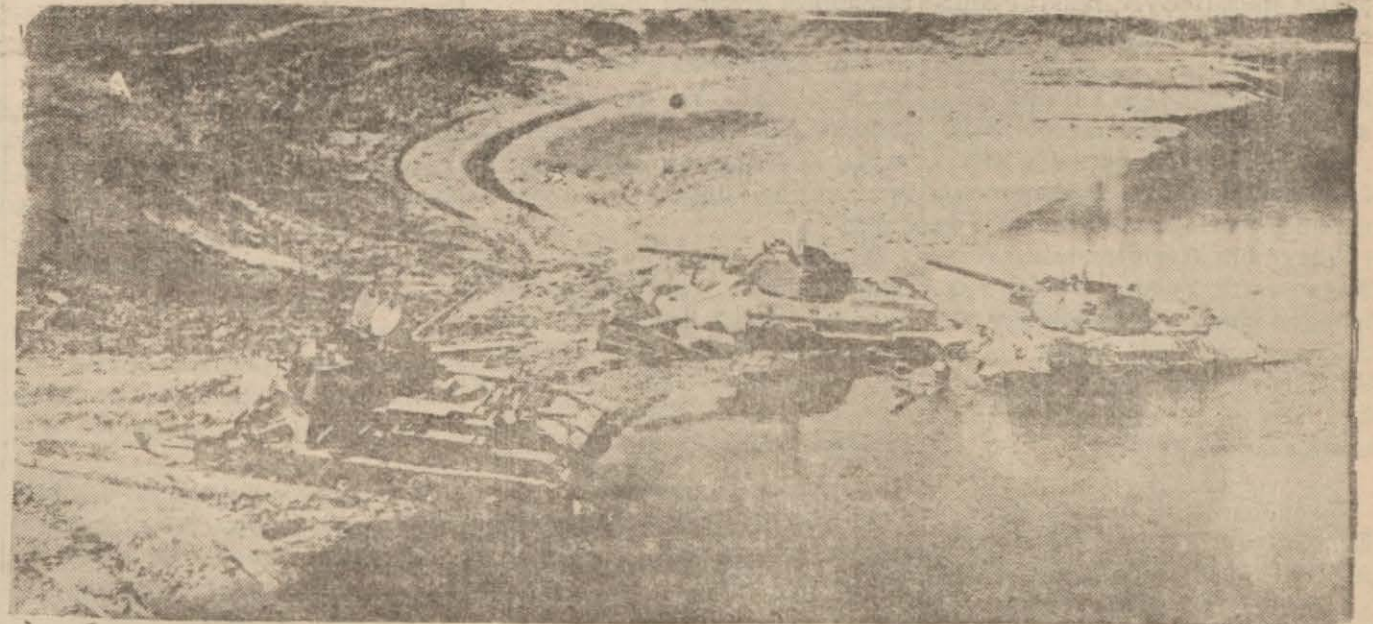
Şarkta ihata hareketi şimal isti- kametine devam etmektedir. Fin sahillerinde şehrin üzerin- de hava bombardımanları ve top- çu kuvvetlerinin ateşi neticesinde çıkan yangınlardan mütevellit ke- şif bir duman görülmektedir. Stokholm, 6 (A.A.) — Alman (Devamı 3 üncü sayfada)

Bulgar-Alman ticaret itilâfı

Üzüm ve bakır muka- bilinde mamûl madde ve göztaşı alacaklar

Sofya, 6 (A.A.) — Doktor Clou- dius, refakatinde mühim miktarda Alman mütehassısı ve teknisyeni bulundugu halde bugün Sofya'ya gelmiştir.

Burada hükûmet erkânı ve Bul- gar ekonomisinin yüksek şahsiyet (Devamı 3 üncü sayfada)

Dinyeper nehrinin ayaklarından birini geçerken kenarda camura saplanan üç Sovyet tankı

Cephelerde Vaziyet

Leningradda cereyan eden muharebeler

Almanlar 15 Eylül'e kadar bir netice ala- mazlarsa yağmur ve kar bastıracaktır

Yazan: Emekli Kurmay Subay İ. B.

S ONBAHARIN başlamış ol- ması birbirinden uzak iki harekât sahasındaki manzarayı gün geçtikçe değiştirmektedir. Alman - Sovyet cephesinin mer- kez ve şimal bölgelerinde şiddetli yağmurlar başlamıştır. Yarın ö-bür gün Finlandiyada ve Lenin- grad etrafında karların başlaması da muhtemeldir. Muharebe saha- ları ve geri muvasalaya yarıyan (Devamı 4 üncü sayfada)

İRAN'da

Kabine dün no- tayı tetkik etti

Bugün parlamento- da izahat verilecek

Irak konsolosu öldürüldü

Tahran, 6 (A.A.) — İran kabi- nesi bugün İngiliz - Sovyet nota- sını tetkik etmiştir. Nota dün İran hükûmetine tevdi edilmiştir. Zan- nedildiğine göre yarın İran parla- mentosunda hükûmet namına be- yanatta bulunulacaktır. İran hükû- meti her ne kadar İngiliz - Sovyet taleplerinin başlıcalarını kabul et- mişse de son notadan sonra halli lâzım gelen daha birkaç nokta vardır.

BAŞVEKİL İSTİFA ETMEMİŞTİR

Tahran, 6 (A.A.) — Transocean ajansı İngiliz - Rus tekliflerinin kabulü mümkün olmadığından Başvekil Firuği Hanın istifa et- tiğini, 4 Eylülde bildirmişti. A- jans, Başvekilin hasta olduğunu fakat bu hastalığın siyasi mahiyet- te olduğunu ilâve etmiştir.

Pars ajansı esasız olan bu ha- beri tezkibe mezdurdu. Firuği Han İngiliz - Rus tekliflerine İ- ranın cevabını verdikten sonra kalb hastalığından yatmaya me- bur olmuştur. Başvekilin tedavi e- den hekimler arasında Tahran Tıp (Devamı 4 üncü sayfada)

Londraya göre ALMANLAR

Rusyada kış geçir- meğe hazırlanıyor

Takviye kuvvetlerine lüzum kalmadığı için

Bulgaristanda tazyik azalmış

Londra, 6 (A.A.) — Almanların Sovyetlere karşı harbe iştirak et- meleri için Bulgarlar üzerinde yaptıkları tazyik azalmıştır. Bu- nun sebebi, zannedildiği ne göre Rus mukavemeti karşısında Al- manların planlarını değiştirmek (Devamı 3 üncü sayfada)

Fransada ted- hiş ve tahrikât

Kabine, alınacak tedbirleri konuştu

Londraya göre

Alman işgal kuv- vetleri çok azaltıldı

Londra, 6 (A.A.) — Fransadan gelen haberlerin içinde en mâni- dar olanı Paris garnizonunun 60 bin kişiden 20 bin kişiye indirildi- ğine dair emin bir membadan veri- (Devamı 3 üncü sayfada)

Sovyet tebliği

Bütün cephede muharebeler devam ediyor

Bir Kazak alayı Almanlara ağır zayıat verdirdi

33 tayyare tah- rip edildi

Moskova, 6 (A.A.) — Sovyet is- tihbarat dairesinin dün akşamki tebliği:

5 Eylülde kıt'alarımız bütün cephe üzerinde düşmanla muhare- beye devam etmişlerdir. Henüz tamamlanmayan haberlere göre 3 Eylülde 33 Alman tayyaresi tahrip edilmiştir. Bizim zayıyatımız 27 tay- yareden ibarettir.

Ukrayna cephesinde düşmanın gerilerine şarkıya muvaffak olan Albay Davatorun kumandasındaki bir Kazak süvari kolumuz, düş- man gerilerinde münakale yolları kesmek, erzak ve cephaneye kol- larını durdurmak, köprü ve radyo istasyonlarını, demiryollarını tah- rip etmek, düşman karargâhlarını basmak suretile düşmana azim za- yiat vermiştir. Günlere düş- man gerilerinde faaliyette bulunan Kazak süvarileri, düşmanla ilk karşılaşmada, düşmanın 433 üncü piyade alayına mensup bir taburu kâmilan imha etmişler, 3 düşman (Devamı 3 üncü sayfada)

AKDENİZDE

Bir İtalyan va- puru batırıldı

Vapur 11398 tonluktu

Londra, 6 (A.A.) — Amirallik makamı bildiriyor: «Esperia» isimindeki 11398 ton- luk İtalyan vapuru Trablusgarp açığında denizaltılarımızdan biri tarafından torpillenerek batırıl- mıştır.

Esperia istisnai bir şekilde kuv- vetlendirilmiş bir kafilere refaka- tinde di. Bu kafilere, muhriplerin, torpidoların, seri hücum botlarının ve deniz tayyarelerinin imayesin- de yola çıkarılmıştır. Bu tipteki gemiler düşman ta- rafından kıt'aların nakli için kul- lanılmaktadır.

GÜNÜN TENKİTLERİ

İçki düşmanlığı

Müfrit propagandanın faydası yoktur

YAZAN: SELAMİ İZZET SEDES

bira ve yahut ona benzer alkolü hafif bir içki olması lâzım gel- diğine de inanmıyoruz. Tamam; muhterem edip ile aynı fikirdeyim. Fakat ne yazık

ki, «Yeşilay»cılar böyle makul konuşmuyorlar.

Bugün kendini içkiye kaptr- mış olan genç, yarın bu içtilâ- dan vazgeçer elbette, fakat ona: «Ağzına tek damla içki koyma- yacaksın!» demek lâzımdır. Cehennem korkusu ile tir tir tit- reyen büyük bir ümmeti bile: «Katresi haramdır, bir katre iç- er. cehennemde yanar» telkini dahi içkiden soğutamamıştır. «Yeşilay»cılar her şeyden ev- vel içkinin mutlak medeni ve bedeni bir ihtiyaç olduğunu ka- (Devamı 4 üncü sayfada)

